

ПРАКТИКА
на Френския Висш аудиовизуален съвет относно т.нар „програми за
възрастни“

Препоръка на Френския Висш аудиовизуален съвет от 15 декември
2004 г., относно доставчици, разпространяващи телевизионни
програми от пета категория*

*Тази препоръка отменя делиберация от 25.03.2003 г. и препоръка № 2003-4 от 21.10.2003 г.

Настоящата препоръка е приета на основание чл. 1 и 15 от Френския аудиовизуален закон от 30.09.1986, който прогласява правомощието на Френския аудиовизуален съвет да следи за защита на децата от програми, които могат да повлияят негативно на тяхното развитие във всякакъв аспект. Настоящата препоръка е в допълнение към правилата относно въвеждане на сигнатурата за защита на младата аудитория в дейността на доставчиците на телевизионни услуги по препоръка на Съвета.

Категория V

Произведенията и програмите, маркирани със знак за категория V (-18 г.), не се препоръчват за лица под 18 г. и тяхното разпространение е забранено и по кината за лица под 18 г. Пиктограмата, посочена по-горе се използва при програми с еротично съдържание и с много голям процент присъствие на жестокост и насилие, което може да доведе до накърняване на физическото, морално и психическо развитие на децата под 18 г. Пиктограмата за категорията филм или предаване трябва да присъства през цялото време и при представяне на рекламните съобщения за тях. Знакът – 18 (за предавания и програми от категория V) стои през цялото време на екрана. Надписът “непрепоръчително за лица под 18 г.” стои на бланк минимум 1 минута от началото или на пълен екран 12 секунди преди представяне на предаването или филма. Програми от V-та категория не могат да се разпространяват свободно. Относно специализираните програми в тази категория т.нар. „канал за възрастни”, достъпът за тях е заключен. Потребителят трябва да въведе код, за да ги гледа. Този тип програми и рекламите за тях не могат да се излъчват между 5 сутринта и 24 часа. За включването на такава програма в пакета на абоната трябва неговото изрично и информирано съгласие. Свободно приемане на тези програми няма. То е подчинено на принципа на т.нар „двойно резе” – от доставчика се предоставя код за приемане,

който се въвежда от потребителя и съответно контрол чрез заключен достъп от родителя през телевизора. Тези програми не са забранени във Франция, но достъпа до тях е ограничен.

Има и забранени програми - Забраняват се програми, които засягат човешкото достойнство, които съдържат сексуални перверзии и екстремно насилие. Забранява се участие на малолетни и непълнолетни в сексуални сцени, сцени с насилие.

За да издаде разрешение за разпространение или създаване на програми от категория V, Френският Висш аудиовизуален съвет прави задълбочен анализ на заявленията на кандидатите, определя специфични изисквания за достъп до тези канали от аудиторията и задължително следи:

- Канали, разпространяващи програми за възрастни (категория V, -18 г.) следва да имат задължително филмов специализиран профил, за които има специфични условия за финансиране;
- Ако нямат такъв профил, следва да поеме ангажименти за това, продукцията в програмата да отговаря и да е еквивалентна на филмовия профил;
- Услугите следва да са от типа “плати, за да видиш“, което да съставлява ангажимент, че тези програми няма да се възприемат от детска аудитория.

Разпространението на програми от пета категория (-18) не е възможно освен между часовия диапазон 00.00-05.00.

Достъпът до този тип програми не би могъл да бъде промоционален и следва абонатите задължително да са заявили желание да се абонираат за получаване на тези програми.

Когато на абонати се предлагат услуги, освен “плати за да видиш“ и в това предлагане са включени повече от 208 програми (предавания) от категория V на година (или средно 4 на седмица), то следва да има и предлаган наличен пакет и без този тип програми и предавания, който в никакъв случай не може да се предлага в по-неизгодни и неблагоприятни търговски условия.

ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА:

1. Относно услугите с аналогов способ на разпространение:

От 01.01.2006 г. телевизионните услуги чрез наземно радио радиоразпръскване се получават без достъп до програми от категория V (-18), освен ако абонатът изрично не е заявил желание да получава подобен тип програми за възрастни. Предлагането на този тип програми не следва да е при по-благоприятни търговски условия в сравнение с условията за пакета, невключващ подобни програми.

2. Относно услугите с цифров способ на разпространение:

Френският Висш аудиовизуален съвет след проведени множество технически тестове през годините 2003 и 2004, определи 6 задължителни условия с цел създаване на гарантиран оторизиран достъп до програми за възрастни.

За разпространение по цифров способ на програми от пета категория, следва да се създаде ефективен способ за кодиране (заклучване) достъпа до програми, който изисква набирането на код от родителите, гарантиран от доставчика на услугата; този технически метод трябва да отговаря на критериите, определени от Френския аудиовизуален съвет.

Тези критерии, които гарантират адекватността на способа имат за цел да защитят младата аудитория. Те са следните:

- Програмите от пета категория (-18г.), трябва да бъдат обект на сериозен контрол за достъп, осъществен чрез кодиране. Той трябва да представлява пречка за възприемането им без родителско разрешение. Сигналят на програми от пета категория без изключение, трябва да бъде кодиран. Не трябва да е необходима инициатива за кодиране от абоната на услугите, те задължително следва да са кодирани, което се пределя от категорията програма – т.нар. програми за възрастни. Този код следва да се генерира директно от декодера и трябва да е гаранция за липсата на свободен достъп до този тип програми, освен при набиране на специален персонален код. При набирането на кода задължително следва да се изписва надпис: „Тази програма е със заключен достъп с цел защита на децата”. Зрителят трябва да бъде уведомяван чрез екрана, за класификацията на кодираните програми и за пораженията, които те могат да нанесат на малолетните.
- Достъпът до програмите от пета категория трябва да се кодира отново при извършени технически модификации (смяна на оператора, смяна на декодера, спиране на декодера, или смяна на картата). Кодирането следва да бъде активно при всяко разпространение на нова програма от този тип – категория V (-18 г.).
- Абонатът не трябва да има право да премахва системата за защита (кода).
- Системата за защита трябва да е перфектно синхронизирана с програмата от категория V и трябва да е активна през цялото ѝ времетраене.
- Кодът трябва да съдържа поне четири цифри (без 0000), които не са видими на екрана при въвеждането им.
- Кодът трябва да служи само за целта да се декодира сигнала за приемане на програмата от категория V.

Тези 6 задължителни критерии са въведени поетапно във Франция от 01.01.2005 г. до 01.01.2008 г. До 01.01.2008 г. абонатите на предприятията, разпространяващи програми във Франция получаваха пакети от програми без в тях да се съдържат програми от пета категория (освен при платените заявки). За да получи достъп до този тип програми абонатите е следвало изрично писмено да поискат това от доставчика. Към настоящия момент с прилагането на посочените по-горе правила за достъп до програми за възрастни от пета категория във Франция, предприятията доставящи програмите, се освобождават от отговорност. Но при неспазването на посочените критерии за заключен достъп, френският регулатор започва процедура по чл. 42 и 42-1 от Закона.

ИНФОРМАЦИЯ:

Ефективността на защитата на младата публика зависи от два факта: родителите да са ясно запознати чрез кампания, че този тип програми могат да нанесат поражения на децата и разбиране на техническата страна при използването на т.нар. заключване. Затова Френският регулатор напомня, че предприятията доставящи и създаващи програми от този тип, следва непрекъснато чрез своите сайтове или своите рекламни брошури да напомнят на абонатите за:

- Наличието на система за заключване, като същата следва да бъде ясно и точно описана с прости думи без технически термини;
- Необходимостта да се използва персонален код за достъп, без който тези програми практически не могат да бъдат получени и който код следва да бъде конфиденциален;
- Възможността подобни програми да се възприемат свободно от деца, е скрепена с наказателна отговорност съгласно чл. 227-22 от Френския наказателен кодекс.

Тези изисквания следва да фигурират и в договора с абоната за доставка на програми. При излъчването на програми от категория V (-18 г.) е необходимо задължително:

- Да е индикирано със знак -18 г.;
- Да е ясно наличието на предвидена наказателна санкция при свободно възприемане на тези програми от деца.

Създателите и доставчиците предоставят всяка година на Съвета доклад относно защитата на малолетните и непълнолетните от програми пета категория. Тези рапорти прецеизират взетите мерки за кодирането им, а също следва да се посочват и констатирани тенденции и технически трудности при кодирането и заключването на програмите за възрастни. Без системата за родителския код, нито една програма от пета категория не може да бъде оторизирана за разпространение.

Съгласно по-стари документи - препоръки и делиберализация на Френския аудиовизуален съвет от 2003 г., които са вече отменени с цитираната препоръка от 2004 г., се е предвиждала възможност само абонатите за тези програми, могат да получават промоционално такива и то пак в кодиран вид. Не са могли да се промоцират подобни програми на тези лица, които не са абонати, заявили желание да ги получат в пакета си. Тази възможност (за предоставяне на програми от пета категория като промоция, макар да си абонат на такъв тип програми) е премахната от препоръката на Съвета в сила към настоящия момент (от 2005 г.).

С цел представяне на пълната информация във връзка със защита на децата от програми пета категория във Франция (-18 г.), е цитирана подолу и делиберацията на френския регулатор с цел излагане на предишни актове и действия на Френския аудиовизуален съвет, предшествали, препоръката от 2004 г. В този смисъл делиберацията от 2003 г. е била подготвителната стъпка за изготвяне и въвеждане в сила на настоящата действаща препоръка. Същата е представена за информация:

Документ за делиберализация на услугите по предоставяне на програми от пета категория – 25.03.2003

Принципите, заложи в чл.1 от Френския аудиовизуален закон от 30.09.1986 г., които Съвета има мисията да изпълнява и особено човешкото достойнство и качеството на програмите, както и диспозициите на чл. 15 от същия закон, които вменяват в задължение на органа да бди за защита на децата и младежта, имат за цел да гарантират опазването на младата публика от вредното въздействие на програми, непредназначени за тях.

Френският аудиовизуален съвет със съгласието на операторите, разпространяващи програми по ефир, кабел и сателит въведе класификация на програмите по категории. Всяка категория е отбелязана със знаково означение, като цялостта ѝ беше подобрена чрез въвеждане на нови пиктограми през ноември 2002 г.

Най високата категория е петата (киноматографични творби, забранени за лица под 18 г., както и еротични програми и такива, съдържащи особено голяма жестокост, предназначени за възрастна аудитория, които могат да причинят вреда на психическото, умственото и моралното развитие на малолетните и непълнолетните т.е. лицата до 18 г.).

Френския аудиовизуален съвет е взел мерки подобни програми по Canal + да се излъчват след полунощ и от 1985 г. Програми за възрастни са оторизирани за разпространение между 0 и 5 часа чрез мрежа (XXL – през март 1996, TPS – cinema през май 1997, TPS Star през септември 2001) и чрез услугите “плати за да видиш” или т.нар във Франция

”плащане на сеанс” (Multivision през май 1994 и Kiosque през октомври 1997 г.).

Но с широкото нарастване на броя на такива програми се констатира, че малолетните все повече са изложени на вредното им въздействие.

Френският аудиовизуален съвет следва да преценира генералните правила относно избягване мултипликацията на разпространение на тези програми, като преценява индивидуално всяко заявление за оторизация за разпространение на еротични програми или такива, съдържащи жестокост:

- Съветът няма да оторизира за разпространение на такива програми освен ако се разпространяват под статута на мрежа “кино”, която има специфични задължения за инвестиране, кодирани мрежи и услуги “плащане на сеанс”, като се надява, че те са гаранция за защита на малолетните.
- Разпространението на програми от пета категория не може да бъде възможно, освен между 0 и 5 сутринта. Това е записано като условие на оторизациите.
- За разпространение по цифров способ на програми от пета категория трябва да се въведат средства за кодиране достъпа до програмите, което изисква въвежда на код от родителя; това изискване следва да отговаря на критериите на Съвета.
- Френският висш аудиовизуален съвет ще следи броя на разпространяваните програми от пета категория да бъде лимитиран до максимален размер, предвиден в оторизацията, определен след индивидуално изследване на всяка молба.
- Съветът ще се увери, че абонатите могат да избират между това да получат целия набор от програми със или без тези от пета категория. Този избор следва да бъде направен ясно и категорично и трябва да бъде предшестван от предоставяне на информация за вредното въздействие на такива програми върху малолетните.
- Услугите, свързани с програмите от пета категория трябва да бъдат търговски, като комерсиалните опции не могат да предоставят и услуги, предназначени за деца и младежи. Тези програми могат да са достъпни само за абонатите и не могат да са обект на промоции.
- Програмите от пета категория, предложени като “плати за да видиш” не могат да бъдат комерсиализирани по отделно, а в цялост.

Съветът се надява, че този документ, който цели да ограничи разпространението на програми от пета категория ще има ефекта да защити децата и младежта, която е една от основните му мисии, заложи в закона.

Превод, подбор и обобщение:
Антоанета Лозенска-Годорова, юрист